



KAUPAN LIITTO

Kauppan näkymät 2020

Päivitetty ennuste ja näkymät

Jaana Kurjenoja



Koko kansantalouden
työllisyyskehityksellä on suora
vaikutus kaupan kysyntään

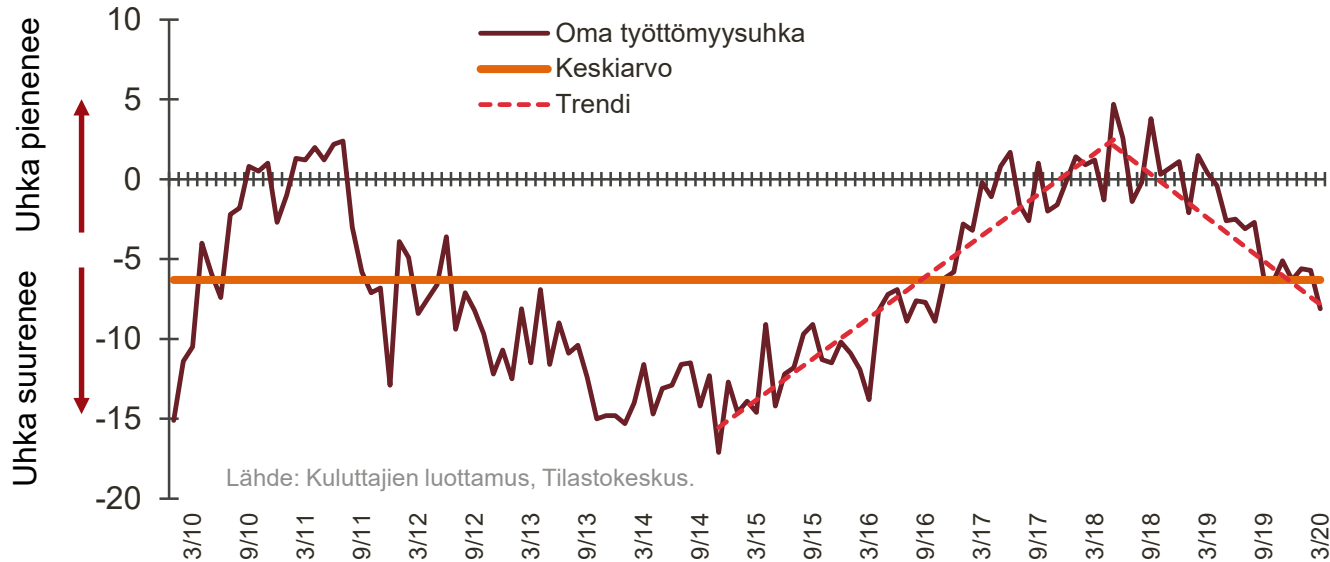


Kokemus työttömyyden uhasta määrittää usein halua kuluttaa

- Vähittäiskaupan kannalta yksi tärkeimpiä seurattavia mittareita on kuluttajien kokemus omasta työttömyysuhasta.
 - Loppuvuodesta 2019 työttömyysuhan kokemuksen paheneminen tasaantui noin puoleksi vuodeksi, mutta maaliskuussa 2020 se heikkeni selvästi. Yhtä suurta työttömyysuhkaa koettiin viimeksi lokakuussa 2016.
- Vähittäiskaupassa työllisyys on pienentynyt trendinomaisesti kesästä 2018 lähtien, ja pienen nousun jälkeen uudelleen koko syksyn 2019. Kehitys jatkui myös tammi-helmikuussa 2020. Koronaepidemia tulee heikentämään vähittäiskaupan työllisyyttä vielä lisää.
- Teollisuuden ja muiden palvelualojen kysyntä sekä rakentaminen ovat tukeneet tukkukaupan työllisyyttä parin viime vuoden aikana, mutta näyttää siltä, että myös tukkukaupan työllisyyden kasvu on voinut pysähtyä.
 - Koronakriisi tulee näkymään tukkukaupassa hieman vähittäiskaupan jälkeen, ja vaikutusta syventää rakentamisen ja teollisuuden mahdollinen hidastuminen.

Kuluttajat kokevat aikaisempaa suurempaa työttömyysuhkaa

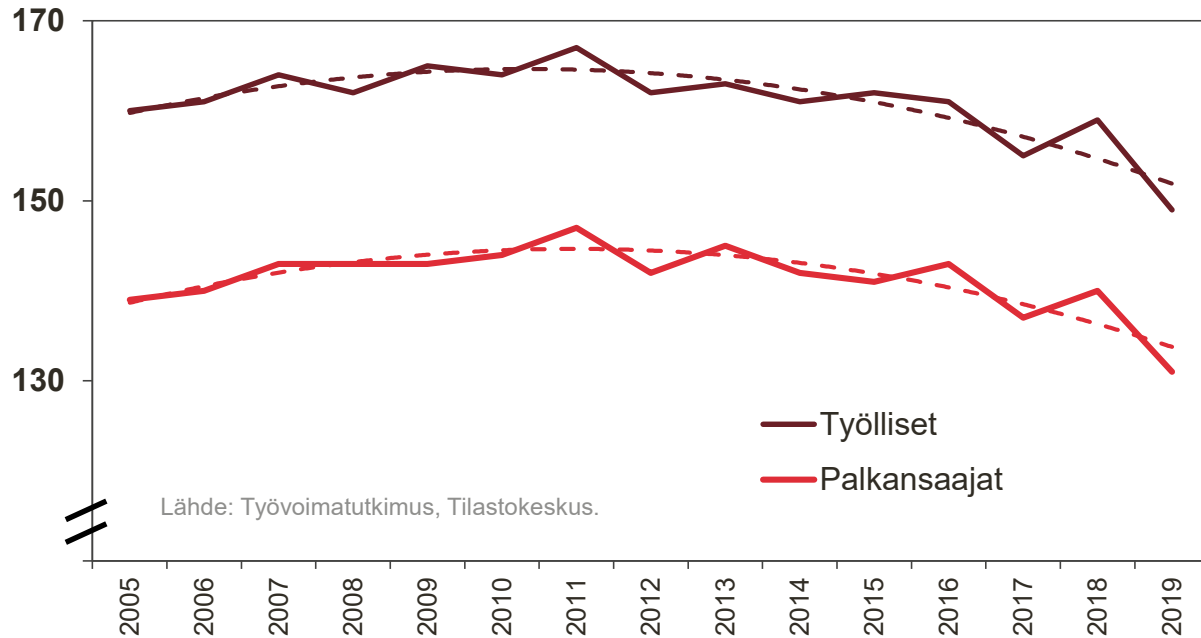
Kuluttajien kokemus omasta työttömyysuhasta, Saldoluku



Kuluttajien odotukset omasta työttömyysuhasta ovat huonontuneet trendinomaisesti viimeisen kahden vuoden ajan, vaikka työllisyys onkin parantunut. Odotusten lasku kuitenkin tasaantui noin puoleksi vuodeksi loppuvuodesta 2019, mutta heikkeni jälleen maaliskuussa.

Vähittäiskaupan laskeva työllisyyskehitys jatkui vuositasonalla...

Työllisten ja palkansaajien määrä vähittäiskaupassa,
1000 henkilöä

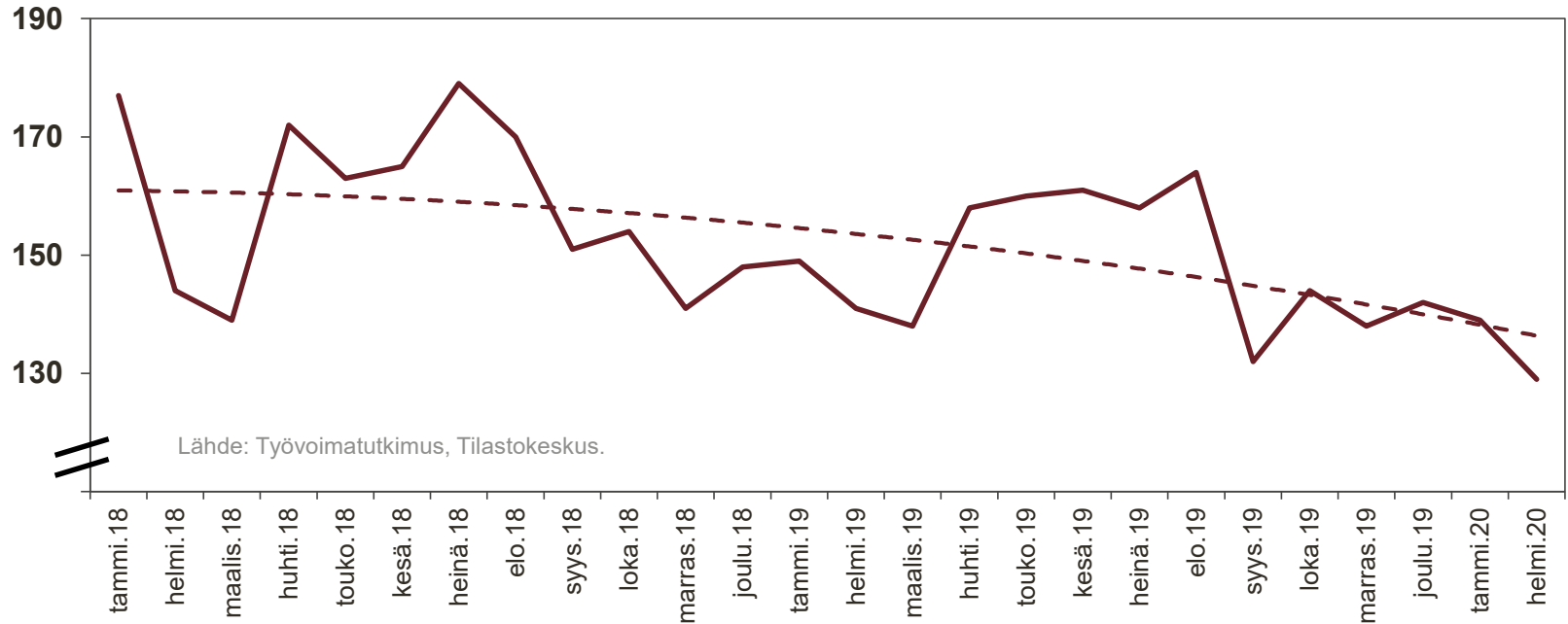


Kotimaisen ja ulkomaisen kilpailun kiristyminen niin kivijalassa kuin verkossakin sekä tarve toimintojen tehostamiseen ja kustannustehokkuuteen vähentävät työvoiman kysyntää pitkällä aikavälillä.

Vuoden 2018 viimeisellä ja 2019 ensimmäisellä, kolmannella ja viimeisellä neljänneksellä työllisyys oli Tilastokeskuksen Työvoimatutkimuksen mukaan alimmillaan verrattuna vastaaviin vuosineljänneksiin sitten vuoden 2005, ja vuoden 2019 toisella neljänneksellä se oli toiseksi alinta.

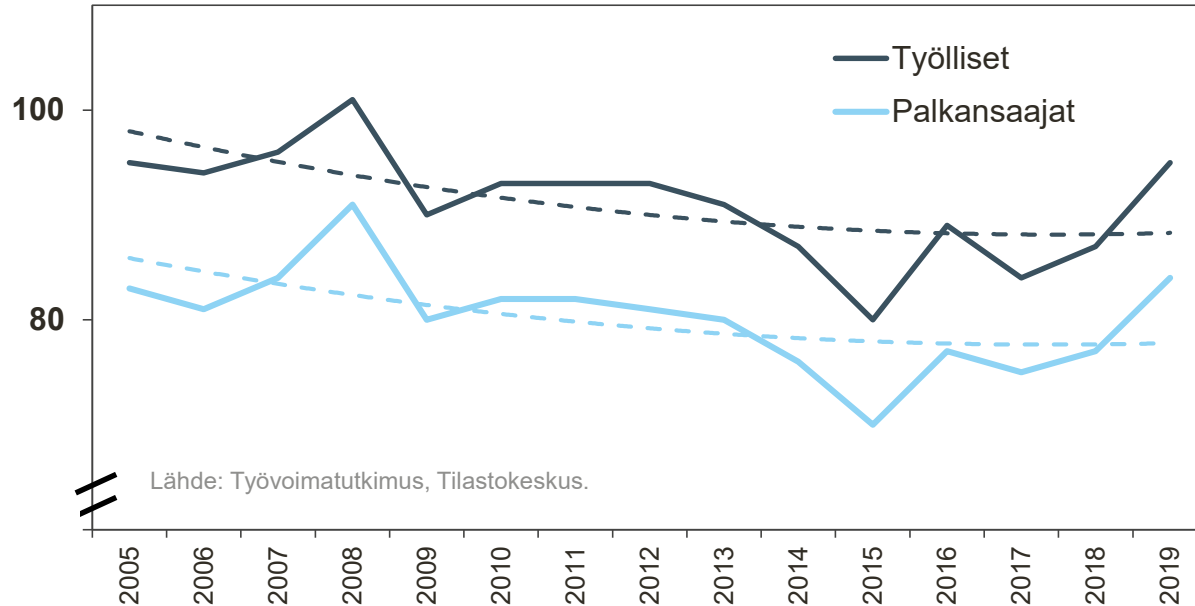
... ja jatkuu myös kuukausitasolla, vaikkei koronaepidemian vaikutuksia vielä edes kunnolla näy

Työllisten määrä vähittäiskaupassa Työvoimatutkimuksen mukaan,
1000 henkilöä



Tukkukaupassa suhdanne katkaisi laskevan työllisyystrendin viipeellä...

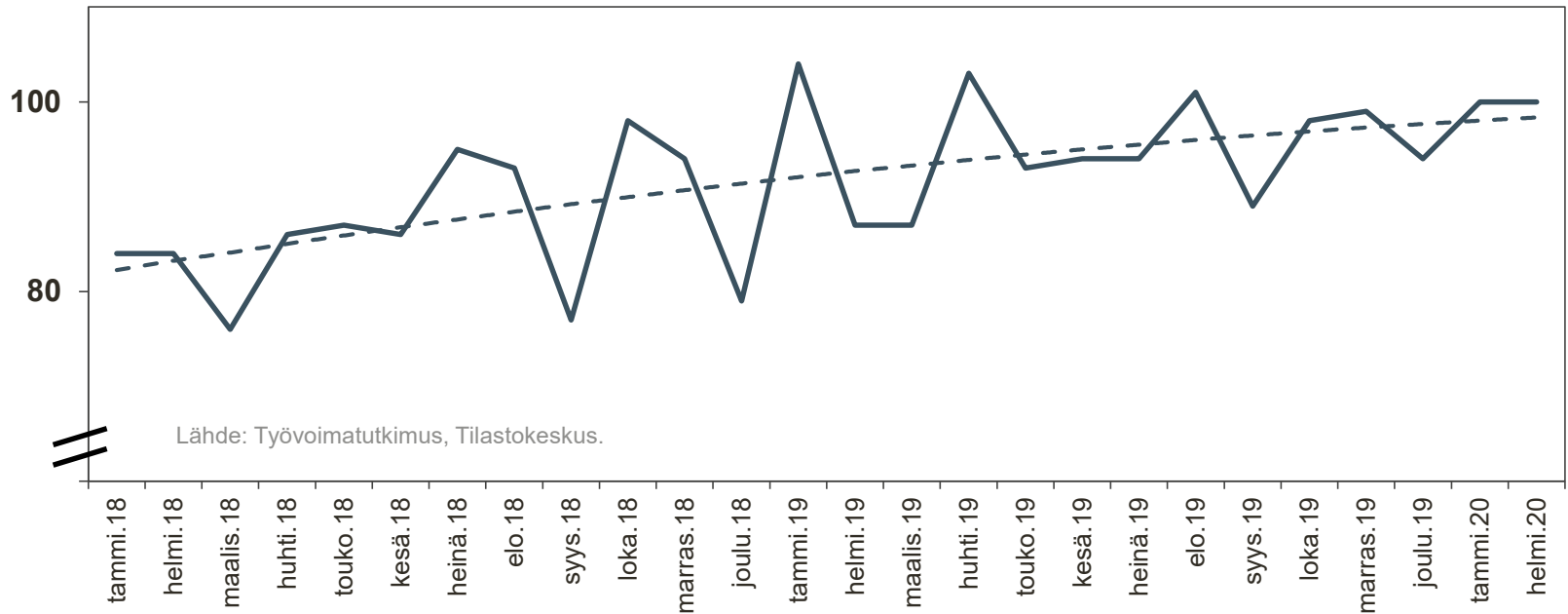
Työllisten määrä tukkukaupassa, 1000 henkilöä



Tukkukaupassa digitalisaatio ja kansainvälinen kilpailu ovat vauhdittaneet työllisyyden laskua jo pitkään. Noususuhdanne alkoi kääntää kehitystä vasta edellisvuonna, kun rakentaminen, teollisuustuotannon kasvu ja teollisuuden investoinnit nostivat tukkukaupan työllisyyttä.

... mutta kuukausitasolla kasvu on voinut jo pysähtyä

Työllisten määrä vähittäiskaupassa Työvoimatutkimuksen mukaan,
1000 henkilöä



Tammi-helmikuun ennuste
vähittäiskaupan liikevaihdosta sekä
18.3. päivitetty ennuste

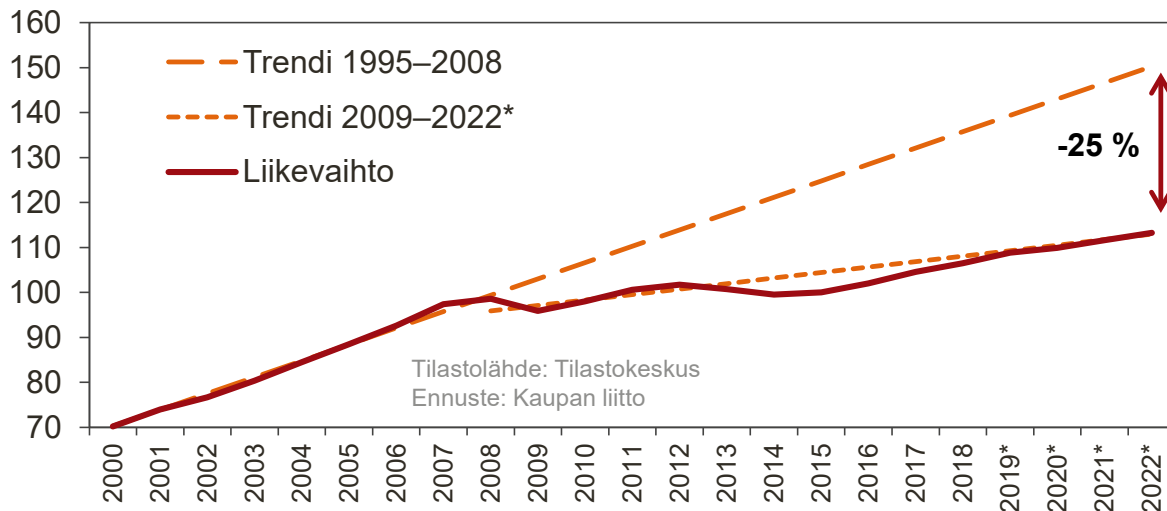


Kauppan näkymät – taustaa

- Ennusteessa ei ole tehty oletuksia muista kuin jo tehdyistä vero- ja maksupäätöksistä.
- Maaliskuussa päivitetyn ennusteen taustaoletuksena on, että Suomen talous pienenee tänä vuonna 4–5 %, mutta toipuminen alkaa jo loppuvuodesta. BKT on kriisiä edeltävällä vuoden 2019 tasolla vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä.
- Kuluvan vuoden ja lähivuosien kasvuun liittyy alasuuntaisia riskejä.
 - *Alasuuntaisia riskejä ovat mm. euroalueen pankkisektorin ongelmat ja protektionistisen talouspolitiikan leviäminen.*
 - *Maailmantalouden toipuminen koronapandemiasta voi kestää ennakoitua kauemmin.*
 - *Väestön vanheneminen ja kaupungistuminen muuttavat kaupan rakenteita.*
 - *Lisäksi vanhenevan väestön aiheuttamat kulut sekä julkisen sektorin uudistukset aiheuttavat paineita verotuksen, ja varsinkin kulutusverotuksen, kiristämiselle. Toteutuessaan tämä söisi ostovoimaa ja lisäisi kaupan kustannuksia.*
- Kuluvan vuoden ja lähivuosien kasvussa voi olla myös positiivisia riskejä.
 - *Pandemiasta toipuminen voi myös olla ennustettua nopeampaa, jolloin yksityiset palvelut toipuvat nopeammin.*

Tammi–helmikuun 2020 ennuste: Vähittäiskauppa jatkaa tasaista kasvua, vaikka ei ylläkään enää finanssikriisiä edeltävään kasvuvauhtiin

Suurin osa* yksityisestä kulutuksesta ohjautuu muualle kuin vähittäiskauppaan, mm. asumiseen ja liikenteeseen
Vähittäiskaupan liikevaihdon määraindeksi**



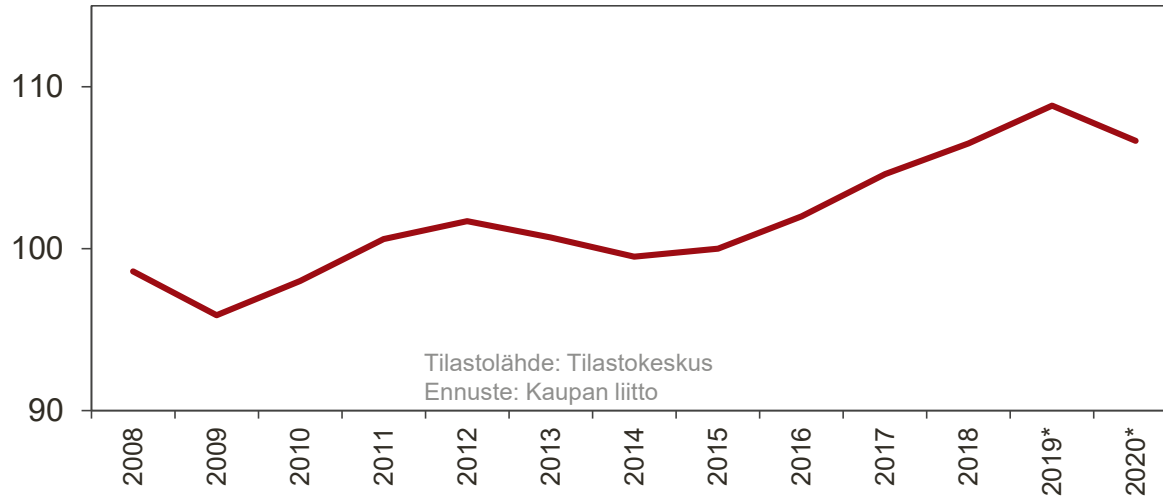
Liikevaihdon määrä kasvaa tänä vuonna noin prosentin ja seuraavina vuosina noin puolitoista prosenttia.

* Kuluttajahintaindeksin vuoden 2017 painorakenteen mukaan runsas 40 % yksityisestä kulutuksesta on vähittäiskaupan tuotteita.

** Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.
27.3.2020 Jaana Kurjenoja

Maaliskuussa 2020 päivitetty ennuste: Vähittäiskaupan liikevaihdon määrä putoaa kaksi prosenttia tänä vuonna

Vähittäiskaupan liikevaihdon määraindeksi**



Liikevaihdon määrä pienenee 2 % tänä vuonna olettaen, että maailmantalous toipuu nopeasti kahden viimeisen vuosineljänneksen aikana.

** Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

Vähittäiskaupan myynti supistuu tänä vuonna kaksi prosenttia

- Päivittäistavarakaupan ja apteekkien liikevaihto kasvaa tänä vuonna.
 - Ruoan verkkokauppa ja kotiinkuljetuspalvelut kasvavat. Koronaepidemian hellittäessä ruoan verkkokauppa jää pysyvästi epidemiaa edeltävää tasoa korkeammaksi.
 - Myös päivittäistavarakaupan työllisyys kasvaa, mutta kasvu ei ole suurta ja pysyvää.
- Asiakasvirtojen pysähtymisestä eniten kärsivät mm. muotikaupan alat, optinen ala, kultasepän liikkeet, tavaratalot ja sisustus.
- Urheilukaupan menetyksiä lisäävät kaupan kannalta huonot talvisäät.
- Rautakaupan menetyksiä voivat lisätä liikkumisen rajoitukset mökeille vuoden tärkeimmän sesongin alussa.
- Vaikka osa käyttö- ja erikoistavarakaupan kysynnästä siirtyykin verkkoon, digikanavien vahvistuminen ei kompensoi koko kysynnän pienenemistä. Lisäksi osa digikaupasta voi myös valua ulkomaille.
 - Tilanne on erittäin vaikea erikoiskaupoille, jotka eivät ole pystyneet kehittämään toimivia digikanavia.



Lisätietoja:

Jaana Kurjenoja

pääekonomisti

Kauppa liitto

jaana.kurjenoja@kauppa.fi

p. 040 820 5378

